EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 11.8.2021
COM(2021) 469 final

2021/0263 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande en ändring av protokoll 31 till EES-avtalet, om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna

(Horisont Europa)

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag rör ett beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén i samband med det planerade antagandet av gemensamma EES-kommitténs beslut om ändring av protokoll 31 till EES-avtalet, om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. EES-avtalet

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-avtalet*) säkerställer lika rättigheter och skyldigheter på den inre marknaden för medborgare och ekonomiska aktörer i EES. EES-avtalet gör det möjligt att införliva EU-lagstiftning om de fyra friheterna i alla 30 berörda stater, dvs. EU:s medlemsstater samt Norge, Island och Liechtenstein. Det omfattar även samarbete på andra viktiga områden såsom forskning och utveckling, utbildning, sociala frågor, miljöfrågor, konsumentskydd, turism och kultur, vilka gemensamt benämns ”angränsande och övergripande politikområden”. Avtalet trädde i kraft den 1 januari 1994. Europeiska unionen och dess medlemsstater är parter i EES-avtalet.

2.2. Gemensamma EES-kommittén

Gemensamma EES-kommittén ansvarar för förvaltningen av EES-avtalet. Kommittén är ett forum som gör det möjligt att utbyta åsikter om frågor som rör EES-avtalets funktion. Dess beslut fattas i samförstånd. I enlighet med Lissabonavtalet ligger EU-sidans ansvar för samordning av EES-frågor hos Europeiska utrikestjänsten.

2.3. Gemensamma EES-kommitténs planerade akt

Gemensamma EES-kommittén förväntas anta gemensamma EES-kommitténs beslut (*den planerade akten*) om ändring av protokoll 31 till EES-avtalet, om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna.

Syftet med den planerade akten är att utvidga samarbetet mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet till att omfatta deltagande i programmet Horisont Europa för Eftastaterna i EES. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013[1] och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/819 av den 20 maj 2021 om Europeiska institutet för innovation och teknik (omarbetning)[2] ska därför införlivas med EES-avtalet.

Eftersom Liechtenstein inte uttryckt intresse för att delta i Horisont Europa rör utkastet till beslut av gemensamma EES-kommittén endast Norge och Island.

I överensstämmelse med EU:s budgetpolitik kan deltagande i en EU-verksamhet ske först efter det att motsvarande ekonomiska bidrag har betalats. Betalningen kan emellertid göras när detta utkast till rådets beslut har antagits och EU:s betalningsbegäran som fastställs av Europeiska kommissionen har överlämnats till Eftastaterna i EES.

---

1 EUT L 170, 12.5.2021, s. 1.

2 EUT L 189, 28.5.2021, s. 61.

För att överbrygga perioden mellan den 1 januari 2021 och mottagandet av respektive betalning ska därför utkastet till beslut av gemensamma EES-kommittén även tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2021. Den retroaktiva verkan påverkar inte berörda personers rättigheter och skyldigheter och är förenlig med principen om berättigade förväntningar.

Den planerade akten kommer att bli bindande för parterna i enlighet med artiklarna 103 och 104 i EES-avtalet.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Kommissionen överlämnar utkastet till beslut av gemensamma EES-kommittén till rådet för antagande som unionens ståndpunkt. Kommissionen hoppas kunna lägga fram unionens ståndpunkt i gemensamma EES-kommittén så snart som möjligt.

Innehållet i och karaktären på det bifogade utkastet till beslut av gemensamma EES-kommittén går utöver vad som kan anses vara rent tekniska anpassningar i den mening som avses i artikel 1.3 i rådets förordning nr 2894/94. Unionens ståndpunkt ska därför fastställas av rådet.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet *akter med rättslig verkan* omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”[3].

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Gemensamma EES-kommittén är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen EES-avtalet. Den akt som ska antas av gemensamma EES-kommittén utgör en akt med rättslig verkan. Den planerade akten kommer att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artiklarna 103 och 104 i EES-avtalet.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram. Därför är den formella rättsliga grunden för förslaget till beslut artikel 218.9 i EUF-fördraget jämförd med artikel 1.3 i rådets förordning nr 2894/94 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas

[3] Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland/rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

Vad gäller en planerad akt som samtidigt har flera syften eller beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra utan att det eller den ena är av underordnad betydelse i förhållande till det eller den andra, måste den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget undantagsvis inbegripa de däremot svarande olika rättsliga grunderna.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet ska överensstämma med den materiella rättsliga grunden för den rättsakt som det införlivar med EES-avtalet.

Programmet Horisont Europa grundar sig på avdelningarna ”Industri” och ”Forskning och teknisk utveckling samt rymden” i EUF-fördraget (artiklarna 173, 182, 183 och 188).

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet omfattar därför följande bestämmelser: artiklarna 173.3, 182.1, 183 och 188 andra stycket i EUF-fördraget.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för förslaget till beslut bör vara artiklarna 173.3, 182.1, 183 och 188 andra stycket i EUF-fördraget jämförda med artikel 218.9 i EUF-fördraget och artikel 1.3 i rådets förordning (EG) nr 2894/94 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5. BUDGETKONSEKVENSER

Norge och Island ska bidra ekonomiskt till unionens budget. Det exakta beloppet kommer att fastställas i enlighet med bestämmelserna i EES-avtalet när detta utkast till rådets beslut har antagits.

6. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom gemensamma EES-kommitténs akt kommer att ändra protokoll 31 till EES-avtalet, om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna, är det lämpligt att den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* efter antagandet.

2021/0263 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande en ändring av protokoll 31 till EES-avtalet, om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna

(Horisont Europa)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 173.3, 182.1, 183 och 188 andra stycket jämförda med artikel 218.9,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2894/94 av den 28 november 1994 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet[4], särskilt artikel 1.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet[5] (*EES-avtalet*) trädde i kraft den 1 januari 1994.

(2) Enligt artikel 98 i EES-avtalet får gemensamma EES-kommittén besluta att ändra bland annat protokoll 31 till EES-avtalet som innehåller bestämmelser om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695[6] bör införlivas med EES-avtalet.

(4) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/819[7] bör införlivas med EES-avtalet.

(5) Protokoll 31 (om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna) till EES-avtalet bör därför ändras i enlighet med detta.

(6) Den ståndpunkt som ska intas i gemensamma EES-kommittén bör därför grunda sig på det utkast till beslut av gemensamma EES-kommittén som åtföljer det här beslutet.

---

4 EGT L 305, 30.11.1994, s. 6.

5 EGT L 1, 3.1.1994, s. 3.

6 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 1).

7 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/819 av den 20 maj 2021 om Europeiska institutet för innovation och teknik (omarbetning) (EUT L 189, 28.5.2021, s. 61).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande den föreslagna ändringen av protokoll 31 (om samarbete inom särskilda områden vid sidan om de fyra friheterna) till EES-avtalet ska grunda sig på det utkast till beslut av gemensamma EES-kommittén som åtföljer det här beslutet.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande